

บทที่ 1

บทนำ

1.1. หลักการและเหตุผล

การค้าเสรีในปัจจุบันอยู่ในยุคไร้พรมแดน หรือ ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) เนื่องจากการเติบโตทางด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้การติดต่อสื่อสาร และการคมนาคมขนส่ง สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น มีการติดต่อค้าขาย ลงทุน ระหว่างประเทศต่าง ๆ มากขึ้น การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศจึงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ และ ยากที่ประเทศใดประเทศหนึ่งจะสามารถต้านกระแสการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลกได้เพียงลำพัง ดังนั้นการรวมตัวทางด้านเศรษฐกิจระหว่างกันจึงเกิดขึ้น เช่น การเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) การจัดตั้งเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) เป็นต้น

ปัจจุบันหลาย ๆ ประเทศมีความเชื่อว่าการค้าเสรีจะมีผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ จึงได้มีการรวมกลุ่มจัดทำเขตการค้าเสรีมากขึ้น สำหรับประเทศไทยได้มีการเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับ 13 คู่เจรจา (7 ประเทศ และ 6 กลุ่มประเทศ) โดยสถานการณ์เจรจาสรุปได้ 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 เจรจาเสร็จสมบูรณ์และลงนามกรอบความตกลงแล้ว มี 2 คู่เจรจา คือ ไทย-ออสเตรเลีย และ ไทย-นิวซีแลนด์ กลุ่มที่ 2 เจรจาเสร็จบางส่วนและลงนามกรอบความตกลงบางส่วนแล้ว มี 4 คู่เจรจา คือ 1. อาเซียน-จีน (ไทย-จีน) 2. ไทย-อินเดีย 3. ไทย-เปรู 4. ไทย-บาร์เรน กลุ่มที่ 3 เจรจาเสร็จสมบูรณ์และลงนามกรอบความตกลงแล้ว แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ มี 1 คู่เจรจา คือ ไทย-ญี่ปุ่น (โดยจะมีผลบังคับใช้ 1 พฤศจิกายน 2550) กลุ่มที่ 4 อยู่ระหว่างเจรจามี 6 คู่เจรจา คือ 1. ไทย-สหรัฐอเมริกา 2. ไทย-EFTA (สวีเดน นอร์เวย์ ไอซ์แลนด์ และลิกเทินสไตน์) 3. อาเซียน-เกาหลี 4. อาเซียน-ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ 5. BIMST-EC (ไทย บังกลาเทศ อินเดีย ศรีลังกา เมียนมาร์ เนปาล และ ภูฏาน) 6. อาเซียน-ญี่ปุ่น (สำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2550 : ออนไลน์)

นับตั้งแต่ประเทศจีนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) เมื่อปี 2544 ทำให้เศรษฐกิจของจีนเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว จากสถิติในปี 2547 เศรษฐกิจจีนได้ขยายตัวจนมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 6 ของโลก และมีเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศเป็นอันดับ 2 ของโลก ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจจีนเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากการใช้นโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจและการเปิดประเทศ นอกจากนี้จีนยังได้เปรียบในด้านจำนวนประชากรที่มีมากกว่า 1,300 ล้านคน นับว่าเป็นตลาดที่ใหญ่ที่สุดของโลก หลังจากได้เข้าเป็นสมาชิกของ WTO จีนได้ก้าวขึ้น

เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2545 ผู้นำอาเซียนและจีน ได้มีการลงนามในกรอบความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรี อาเซียน – จีน โดยให้มีการเปิดเสรีในบางสาขาที่มีความพร้อมก่อน (Early Harvest) สินค้ากลุ่มแรกที่มีการลดภาษีระหว่างกันอยู่ภายใต้พิกัดอัตราศุลกากรตอนที่ 01-08 โดยให้จีนและอาเซียนเดิม 6 ประเทศ เริ่มลดภาษีตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 จะลดลงเหลือ อัตราร้อยละศูนย์ ภายในปี 2549 สำหรับอาเซียนใหม่ 4 ประเทศให้ยืดหยุ่นได้ถึงปี 2553

ต่อมาเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2546 รัฐบาลไทยและจีนได้ลงนามในข้อตกลงเร่งลดภาษีศุลกากรในพิกัดอัตราศุลกากร HS 07-08 (ผัก และ ผลไม้) รวมทั้งสิ้น 116 รายการ โดยได้นำสินค้าในสองหมวดนี้มาเร่งลดภาษีระหว่างกันก่อนประเทศอาเซียนอื่น ๆ โดยให้ลดอัตราภาษีเหลือร้อยละศูนย์ มีผลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 ซึ่งเป็นการดำเนินการภายใต้แนวคิดการเปิดเสรีในบางสาขาที่มีความพร้อมก่อน ต่อมาในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2547 อาเซียนและจีนได้ร่วมกันเปิดเสรีการค้าให้แก่กันในด้านสินค้าที่นอกเหนือจากสินค้ากลุ่มพิกัด 01- 08 ที่ได้เปิดเสรีไปแล้ว จึงเป็นสินค้าอื่น ๆ ที่เหลือทุกประเภทรวมทั้งสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งจะมีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 โดยเริ่มต้นลดภาษีตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2548 ให้เหลืออัตราร้อยละศูนย์ ภายใน 1 มกราคม 2553

ภาวะการค้าระหว่างประเทศไทย กับ สาธารณรัฐประชาชนจีน ในปี 2550 (มกราคม – สิงหาคม) จีนเป็นตลาดส่งออกสำคัญอันดับ 3 ของไทย รองจากสหรัฐอเมริกาและ ญี่ปุ่น และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ 2 ของไทย รองจาก ญี่ปุ่น (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ , 2550 : ออนไลน์)

แม้ว่าการนำเข้าผักและผลไม้จากไทยสู่ตลาดจีนจะได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้า แต่ระบบการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของจีนผู้นำเข้าจะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 13 ในขณะที่ระบบการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของประเทศไทยจะได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าเกษตร นอกจากปัญหาด้านภาษีแล้ว ยังพบปัญหามาตรการที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาษี เช่น การขอใบอนุญาตนำเข้า ปัญหาด้านสุขอนามัย และปัญหาด้านการคมนาคมขนส่ง ด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาและเปรียบเทียบระบบภาษีอากรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าของ สาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศไทยว่ามีข้อเหมือนหรือ แตกต่างอย่างไร เพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พัฒนานโยบายการนำเข้าให้สามารถทำการค้ากับสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ และ เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักลงทุนที่จะส่ง สินค้าไปยังจีน เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

1.2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระบบภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าภายใต้เงื่อนไขข้อตกลงการค้าเสรี ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

1.3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบเกี่ยวกับภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าของประเทศไทย และ สาธารณรัฐประชาชนจีน
2. ทำให้ทราบเกี่ยวกับความเหมือน หรือ แตกต่างเกี่ยวกับภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า ของประเทศไทย กับ สาธารณรัฐประชาชนจีน
3. เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจสำหรับนักลงทุนที่สนใจจะลงทุนทำธุรกิจใน สาธารณรัฐประชาชนจีน

1.4. ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1.4.1. ขอบเขตการศึกษา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้จะประกอบด้วยการศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติตามกฎระเบียบการนำเข้า และ ระบบภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าของประเทศไทย และ สาธารณรัฐประชาชนจีน ภายใต้เงื่อนไขข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศไทย กับ สาธารณรัฐประชาชนจีน ประกอบด้วย สินค้า 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 สินค้าภายใต้ความตกลงด้านการค้าสินค้า คือการลดภาษีสินค้าส่วนแรก (พิกัดอัตราศุลกากร 01-08) สินค้าปกติ และสินค้าอ่อนไหว

กลุ่มที่ 2 สินค้าภายใต้การเร่งลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ (พิกัดอัตราศุลกากร 07 – 08)

1.4.2. วิธีการศึกษา

(1) ศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการไทย ที่นำเข้าสินค้าจากประเทศจีนมายังประเทศไทย จำนวน 2 ราย และ ผู้ประกอบการไทยที่ส่งออกสินค้าไปสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 2 ราย เพื่อทราบแนวปฏิบัติ ปัญหา และ อุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าภายใต้เขตการค้าเสรีของประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

(2) ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาข้อมูลภาษีที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าของประเทศไทย กับสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยศึกษาจากงานวิจัย หนังสือตำราทางวิชาการ และวารสารต่าง ๆ รวมทั้ง ข้อมูลออนไลน์ จาก เว็บไซต์ต่าง ๆ

(3) เมื่อได้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลดังกล่าวข้างต้น นำมาทำการเปรียบเทียบวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึง ความเหมือนและความแตกต่าง รวมถึงข้อได้เปรียบเสียเปรียบ เกี่ยวกับภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าภายใต้เงื่อนไขเขตการค้าเสรี ของประเทศไทย กับ สาธารณรัฐประชาชนจีน

1.5. นิยามศัพท์

การเปรียบเทียบ คือ การเทียบเคียงเพื่อให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่าง เกี่ยวกับ ภาษีนำเข้า ของประเทศไทย และ สาธารณรัฐประชาชนจีน

ระบบภาษีอากรการนำเข้า คือ อากรศุลกากร ภาษีมูลค่าเพิ่ม (กรมศุลกากร, 2549 : ออนไลน์)

ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-จีน คือ ความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าระหว่างประเทศไทย กับสาธารณรัฐประชาชนจีน ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนและสาธารณรัฐประชาชนจีน

ขั้นตอนและกฎระเบียบการนำเข้า คือ ขั้นตอนและกฎระเบียบในการนำเข้าสินค้า ภายใต้ข้อตกลงการค้าเสรีไทย-จีน ของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ในการนำเข้าสินค้า 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 สินค้าภายใต้ความตกลงด้านการค้าสินค้า คือการลดภาษีสินค้าส่วนแรก (พิกัดอัตราศุลกากร 01-08) สินค้าปกติ และสินค้าอ่อนไหว กลุ่มที่ 2 สินค้าภายใต้การเร่งลดภาษีสินค้า ผักและผลไม้ (พิกัดอัตราศุลกากร 07 – 08)